

Vlinder vertelt

Eerste druk, 2013
© 2013 Rachel Erwteman

Grafische vormgeving cover: Conny van der Neut, www.concreat.nl
Fotografie: Patrick Bals, www.fotograafhouten.nl

ISBN: 9789048431090
NUR: 312

Uitgever: Free Musketeers, Zoetermeer
www.freemusketeers.nl

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de directe of indirecte gevolgen hiervan.

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, waaronder begrepen het reproduceren door middel van druk, offset, fotokopie of microfilm of in enige digitale, elektronische, optische of andere vorm of (en dit geldt zonodig in aanvulling op het auteursrecht) het reproduceren (I) ten behoeve van een onderneming, organisatie of instelling of (II) voor eigen oefening, studie of gebruik welk(e) niet strikt privé van aard is.

V.I.
in
der
Vertelt

Rachel Erwtaman

Compost

Geschreven door Janice Danzig
2013

Als compost
langzaam ontbindt
kriebelt
tussen m'n tenen
voel ik zelf weer
raap ik mezelf op

alle blokjes weer in elkaar
blokjes
waarbinnen
ontstaat
nieuwe structuur
vrede
nieuwe kansen

de geboorte van mijn echte ik

I

Ik houd ervan om mijn pas gewassen haar te föhnen. De geur, de glans, het ultieme vrouwelijke gevoel. Ik streel mijn lange haren als in een trance, dromend van een kapsalon in de jaren vijftig. Sigaret in mond, kletsende meisjes, rood gelakte nagels.

Ook mijn panty voelt zijdezacht. Er gaat een stroomstoot door mijn armen heen, een gevoel dat me vaak terugbrengt naar mijn jeugd. Ondeugend, voor de kast van mama, niemand thuis, beha aan, sokken erin, Marilyn Monroe.

Ondanks de pijn, psychisch en fysiek, de vereenzaming, de veroordeling, ondanks alles had ik het niet anders gewild. Dit is wie ik ben. Dit was wie ik veroordeeld ben te zijn.

Zondagochtend, de heerlijkste ochtend van de week. Twee uur doen over mijn kapsel. Vandaag heb ik het opgestoken tot een Bardot-suikerspin. Ik voel me ijdel en stijlvol. Ieder detail wil ik verweven met mijn persoonlijkheid. En vanmorgen voel ik mij sexy.

De telefoon gaat.

“...mm, hoi, met Janice...”

“Met Rutger. We zijn vandaag op de Borage met een 99 turbo aan de gang. Kun jij die nieuwe doppen even langsbrengen? Ik wilde je toch ook nog wat vragen over dat feestje van Hugo.”

“Is goed, is goed, kom straks wel even langs. Ik heb nog vierentwintig haarspelden te gaan. Maar ik ben d'r over een uurtje. Goed?”

“Is goed hoor, Tschüß baby.”

2

Jans was met zijn vijf jaren een lange, slanke jongen. Hij was al vroeg gaan wisselen en met zijn vijf jaren had hij al een rij grote tanden. Jans stotterde licht en was verder erg verlegen. Met zijn rossige haren en glanzende blauwe ogen, noemden zijn moeder Gloria hem vaak haar Engeltje.

Jans was vernoemd naar de vader van zijn moeder. Opa Jans was een boer uit Zederik, die trouwde met een meisje uit Leerdam. Ze gingen graag naar Spanje, waar opa's goede vriend Pinto woonde, op een boerderij in Eibar, Baskenland. Opa Jans had Pinto ontmoet toen hij met oma Stien op huwelijksreis was in Santiago de Compostella. Ze verbleven altijd een paar nachten bij Pinto, waar ze als familie werden verwelkomd op de Baskische boerderij. Oma raakte bevriend met de zus van Pinto, Gloria. Samen bezochten zij de steden Bilbao en St. Sebastiaan, terwijl de mannen op de boerderij bezig waren. Jans en Stien hielden van het Spaanse leven. Maar weg uit Zederik wilden ze ook weer niet. Ze noemde hun dochter Gloria, naar de zus van Pinto in Eibar. Dat verhaal had Jans vaak gehoord, en hij hoorde het graag weer uit zijn moeders mond.

3

Paul was dan wel de broer van Jans, drie jaar ouder, maar het leek wel een kind van andere ouders. Paul was fors, had bruin kort haar en bruine ogen. Hij was in het geheel niet verlegen maar enthousiast en erg levendig. Paul had 101 hobby's en was altijd met ideeën en attributen in de weer. Hij zat altijd te tikken op een tafel of stoel, leek wel allerlei feiten uit zijn hoofd te kennen en daarbij de behoefte deze almaar tentoon te spreiden. Maar al met al vond Jans het vaak erg prettig met Paul. Paul kon zich altijd wel invoegen, had altijd wel zin om iets te doen waar Jans net zin in had. Alleen was hij vaak na vijftien minuten alweer verveeld en op zoek naar iets anders om te doen.

Verwachtingsvol zat Jans naast Paul in het vliegtuig. Ze waren een zomer in Zederik geweest, bij opa Jans en oma Stien. Een fijne vijf weken, voelde Jans zich als in een droom. Terug naar Nederland. Waar de kinderen niet alleen een andere taal spreken maar ook anders omgaan met elkaar, hun gevoel voor uiterlijk, spelletjes en ouders. Jans moest altijd zo wennen aan het wisselen van de werelden. Waar hoorde hij nu echt thuis? Dat wist hij niet.

Het was winter 1976. Van de ijskoude kerst bij familie, het schaatsen, de snert, reisde ze dertig graden de warmte tegemoet. Gloria liet haar jas altijd symbolisch in Nederland. Vader Ramon hield hem juist graag aan, tot aan het punt dat het zweet hem uitbrak. "Een heerlijke gewaarwording," zei hij altijd als dat punt blijkbaar was bereikt.

Nu reisde ze weer terug naar huis. Thuis, waar ze sinds vier jaar woonde. Zijn vader had contractverlenging gekregen op de Arizona University waardoor ze weer drie jaar langer zouden blijven. Na pakken hagelslag en gevacuümeerde kaas te hebben ingeslagen, gingen ze weer westwaarts in een KLM toestel. Het was een hele lange reis, met altijd een overstap. Vliegen vond Jans fantastisch. Het was magisch en mooi, alsof hij helemaal alleen zoefde tussen de wolken. Maar onder-

weg van Kingman airport naar huis, voelde hij zich weer even verloren als op de allereerste reis. Alsof hij even in een donker gat wordt getrokken, alle bekends achterlatend, even helemaal gedesorienteerd. ‘Waar ben ik,’ schrikte hij dan even, wakker wordend uit zijn slaap, ‘o ja, dat tankstation, dat reclamebord. We zijn niet meer in Nederland.’

Zijn vader, Ramon, was vier jaar geleden aangenomen op Arizona University op de faculteit Judaïc Linguistics om les te geven. “Een unieke kans!” riep Ramon trots. Zij verkochten hun huis in Leerdam. De jongens konden afscheid nemen van hun klas, Gloria gaf haar baan op als apothekersassistente en ze vertrokken na acht maanden van voorbereidingen. Hij en zijn broer Paul moesten maar mee. Tenminste, zo voelde het voor Jans. Toen Ramon en Gloria aan de jongens vroegen wat ze ervan vonden om een tijdje in Amerika te gaan wonen, vond Paul het gelijk reuze spannend en heel leuk. Hij wilde graag basketballster worden zoals Michael Jordan en echt Amerikaans leren spreken. Jans gaf zijn mening niet snel. Hij zei dan ook dat hij niet wist wat hij ervan moest denken. De beslissing was dus snel genomen.

Vriendjes, school, huis, alles achterlatend, het voelde gemeen. Jans kreeg huilbuien en wilde niet meer naar school toe.

Toen oma en opa ze uitzwaaide, en alle koffers waren al naar het vliegtuig toe, kreeg Jans opeens een ander gevoel. De lucht in, het avontuur tegemoet, dat leek opeens niet meer zo eng. Tegen Gloria aan geklemd, zwaaide hij nog een laatste keer naar zijn grootouders.